

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

114. An Sacer ordo susceptus per vim, & metum imprimat characterem?
Et deducitur, quod si ordinatus per vim, & metum recipit ordinem sine
voluntate recipiendi Sacramentum, sed solum simultatè, hic ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

quam probabilem docere. Et ideo me citato Leandrus de Sacram. tom. 2. tract. 6. disp. 7. q. 11. & me citato Garzias in Summa, tract. 1. diff. 1. dub. 14. n. 3. sententiam affirmatiuam, quam ipsi cum Ghetio tenent vocant tantum probabiliorem. Poterat igitur Magister Ghetius nostram sententiam, si non probabiliorem, ut puto, saltem tantquam probabilem admittere, & non afferere tam petulanter, me illam tenendo hallucinatum fuisse. O lepidum caput!

RESOL. CXIII.

An ordinatus Ordinibus sacris ante pubertatem, teneatur continere?
Et quid, si adeptus pubertatem votum castitatis in Ordine sacro contento non ratificauit?
Et an predictum votum à Parentibus, vel tutoribus absque causa aliqua irritari possit?
Ex quibus deducitur votum solemne expressum in Religione approbata ante pubertatem emissum, nisi post pubertatem ratificetur, non obligare.
Imò hodie votum expressum solemne professionis non valet vsque ad decimum sextum annum completum, & ideo idem dicendum erit de initiato ante decimum sextum annum, nempe cum non teneri continere.
Et an sic validum votum, & inualidum matrimonium contractum ab eo, qui Ordinem sacrum accepit, ignorans illi annexum esse votum castitatis?
Et quid est dicendum si quis suscipiat sacros Ordines, cum intentione expressa non vouendi castitatem, an hoc non obstante teneatur castitatem seruare? Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 84.

Sup. doctrina contenta in hoc & seq. §. in ro. tr. 7. Ref. 74. §. Sed ad. & signanter §. Quero secundo. & quamvis nō plene sup. hoc lege tamen aliam Refol. ex §. earum annotationū.

§. 1. **N**egatiuam sententiam tenet Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 30. n. 8. nisi adeptus pubertatem votum ratificet. Et ratio est, quoniam votum solemne expressum in Religione approbata, ante pubertatem emissum, nisi post pubertatem ratificetur, non obligat. c. 1. & cap. illud 20. q. 1. & cap. ad nostram, de regular. Ergo nec votum solemne tacitum emissum in Sacri Ordinis susceptione. Dices, hoc votum solemne non tantæ esse efficacitæ: cum non sit per se, & ex natura rei solemne. Id fateor, at vere constituit in statu iure Ecclesiastico incomparabili cum matrimonio: & quamuis Pontifex possit dispensare, at summa cum difficultate dispensabit, & propter causam valde publicam, quare non est credendum velle Ecclesiam voto tanti momenti alligari puerum impuberem. Quamuis enim votis simplicibus ligari possit, & facilimo negotio illi aetati consulitur: cum possint omnia illa impuberum vota à parentibus vel tutoribus absque causa aliqua irritari. Imò hodie cum votum expressum solemne professionis non valeat vsque ad decimum sextum annum completum, iuxta Trid. sess. 25. de regul. c. 15. idem dicendum erit iuxta hanc sententiam de initiato Ordinibus Sacris ante decimum sextum annum, nempe, cum non teneri continere. Quia ratio tradita ab hac sententia profus militat in hoc casu.

12. Sed hanc opinionem refellit Pontius de matrim. lib. 7. cap. 29. num. 15. & post illum Martinus de Sacram. tom. 5. disp. 75. sect. 2. n. 23. Quia votum emissum cum sufficienti vsu rationis, obligat quantum est ex se, & ex natura rei, nisi Ecclesia reddiderit hoc votum irritum. Vfus autem rationis sufficiens ad vouendum, est idem qui sufficit ad peccandum mortaliter: & Ecclesia nunquam irritauit votum ordinati ante pubertatem, sicut irritauit professionem factam ante annum 16. aetatis. Quare talem obliga-

tum irimeritò censet. Vnde patet responsio ad argumentum, quod adducit Sanchez. Ego verò tamen sententiam probabilem esse puto.

3. Verùm, si aliquis hic obiter querat, an sit validum votum, & inualidum Matrimonium contractum ab eo, qui Ordinem Sacrum suscepit ignorans, vel non sciens, & volens Ordines Sacros suscipi, licet ignorauerit, votum annexi, emisit tacite votum. Quia qui vnum sciens, & prudens efficit, & vult facit, & vult subinde et annexa. Ita Sanchez de matrim. pra. disp. 27. n. 11. & Candidus tom. 1. disp. 1. dub. 6. cum aliis, & Martinus de San. Ioseph.

4. Sed quid dicendum, si suscipiens Sacros Ordines cum intentione expressa, non vouendi Castitatem, teneatur Castitatem seruare? Negare Vafques in 3. part. tom. 3. disp. 2. 47. cap. 7. num. 99. & Bulla Pontius ubi supra, n. 14. Sed affirmatue sententia adheret cum Sanchez, & Candido Pater Lacerda de Sacram. tom. 2. tract. 9. disp. 17. q. 7. vel et alia constitutione Ecclesiae, vel etiam ex voto, eo quod id sit annexum ex constitutione Ecclesiae Ordini Sacro independentem ab Ordinis voluntate: Et ideo ab hac duo posteriora debita conuincuntur, cum etiam P. Martinus de San. Ioseph, in Sum. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 31. de Matrim. num. 4.

RESOL. CXIV.

An sacer Ordo susceptus per vim, & metum imprimatur characterem.

Et deducitur, quod si Ordinatus per vim, & metum recipit Ordinem sine voluntate recipientis Sacramentum, sed solum simulate, hic quidem Ordinatus non suscipit, quia inualide ordinatur.

Item, cum quidam Ordinatus Subdiaconus detinisset ab Episcopo declaratoriâ fuisse Ordinatum per vim, & metum, sed postea petens dispensationem à Summo Pontifice, ut ad alios Ordines sacros promoveri posset, dubitatum fuit à quibusdam in auctoritate iste talis debeat saltem sub conditione sumere Ordinem Subdiaconatus?

Item queritur, an ordinatus per vim, & metum teneatur ad votum continentiae?

Et an predictus possit licite contrahere matrimonium?

Et an etiam teneatur ad recitandum Officium Diuinum?

Et docetur, quod quocumque metu initiatus, quantumvis graui, si postea ratificet verbo, aut factis simul utens Ordine accepto sine ulla coactione, non erit iam in posterum sibi integrum restituere, sed continentiam, & obligationem Officij Diuini subiactis, sicut ceteri sponte ordinati; hoc autem intelligendum est, si sciens & prudens exerceat; secus vero si per errorem, quo quis ad Ordinis obseruantiam compellatur se esse adstrictum.

Et inferitur, quod professio debet fieri à sciente, & volente, & quod professio tacita inducitur faciendo propria opera professionum. Ex part. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 18.

§. 1. **S**i vis est absoluta quia vi detinetur, prope conditionalis, puta vt euadat cruciatus, mortem, &c. tunc Ordinem characterem imprimere dicendum erit. Et ratio discriminis est, eo quod in coactione quam conditionalis Doctores appellante, adeo

Intas saltem indirecta ex capite Merito 15. q. 1. quæ in absoluta coactione deficit. Et ita hanc sententiam sustinet Syluester, verb. Ordo 1. V. n. 1. Secundo, Barbosa de Potestate Episcopi, part. 2. allegat. 2. n. 5. & 6. Comitulus, lib. 1. q. 55. n. 1. qui testatur de communi sententia Theologorum, & Canonistarum.

2. Sed aduersus superius dicta insurgit Antonius Cabrerus, de Metu, lib. 2. cap. 16. num. 8. ubi absolute ad questionem propositam negatiue responderet, & probat hanc sententiam pluribus argumentis. Primo, ubi de substantia actus est libertas voluntatis, tunc actus annullatur ipso iure, l. Si mulier. §. si dos, ff. hoc tit. cap. Cien locum de spons. coactio enim repugnat arbitrij libertati in substantia voluntatis, ita voluit Baldus in Rub. extr. hoc tit. illudque dicitur libero arbitrio fieri, quod nullo cogente imperio, & nulla necessitate fit leg. Si quis maior. Cod. de transact. Ergo cum metus remoueat voluntatem ab actu, sequitur aperte tam vi absoluta, quam conditionali ordinum adumptionem non tenere. Secundo, ubi cumque in aliquo actu requiritur voluntas qualificata, si adest illa, & non adiat qualitas, non est legi satisfactum cap. Vbi periculum §. Caterum, in vers. Voluntas, & libertas, de elect. lib. 6. Sed in adumptione Ordinum debet interuenire voluntas, & libertas, vt per se patet, ergo si adest sola voluntas, & non libertas, non est legi satisfactum: & de necessitate talis adsumptio non subsistit. Tertio, votum metu factum est ipso iure nullum, cap. licet de voto. Sed in adumptione Ordinum inest votum continentie, vt in cap. 1. & 2. qui Cleric. vel. Veneri. cap. Ante triennium 31. dist. Ergo nullus fuit ipso iure Ordo adsumptus. Quarto, quotiescumque duo regulariter æquiparantur à iure, ius disponens de vno habet locum in reliquo, leg. 1. de leg. 1. g. oïlla in leg. Si quis seruo. Cod. de iur. & in cap. Si postquam §. fin. de elect. in 6. & in cap. 2. de confess. eod. lib. & in cap. 1. de Rescript. cum. multis, Velasc. in Axion. Iur. lib. 1. n. 180. adsumptio Ordinis, & Professio regulariter sunt à iure æquiparata, cap. 1. in vers. Per suspensionem Sacri Ordinis, aut Professionem, de Voto in 6. Sed professio debet fieri à sciente, & voluntarie, ita decidit Text. in cap. Constitutionem in vers. Sciens. ac voluntarius perseueret, & in cap. 1. & cap. Non solum, in vers. Si de sua voluntate processerit, de reg. lib. 6. Ergo sicut debet esse voluntarius proficiens Religionem, eodem modo adsumens Ordines. Quinto, habitus Religionis sponte susceptus deserit nequit, cap. 1. capite 2. 20. quæst. 3. ergo si per coactionem suscipitur, desertio locum habere poterit. Sexto Ordo receptus non potest deserit, cap. Eos 20. quæst. 3. ergo si non sponte susceptus, relinqui valebit. Septimo, facit expressus Textus in cap. Praesens 20. quæst. 3. ubi Clericus inuitus non subicitur Ordinibus metu receptis, ibi: Clericum nomine Lambertum minime debere existimamus sub tali violentia fieri Monachum. Quod enim quis non eligit, nec optat, profecto non diligit, quod autem non diligit, facile contemnit, nullum quippe bonum nisi voluntarium. Ergo distinctio respuenda est; & generaliter tam vi absoluta, quam conditionali Ordinum adumptionem non tenere affirmandum exitit. Octauo probatur ex Textu in cap. 2. de regul. ubi si filius efficiatur Clericus post legitimos annos, & nec ipse, nec eius parentes intra annum reclamauerint, in Clericatu permanet, ibi: Si verò post legitimos annos per vim Clericus factus est, & nec ipse, nec parentes eius intra annum ad memoratas personas reclamauerint, in Clericatu permaneat. Ergo si intra annum reclamatio fiat, non permanebit in Clericatu, nec Ordo tenebit. Vltimo, nullus dubitat

Tom. 1. l.

metum cadentem in constantem virum facere inuitum, quando, aut mors ipsa, aut corporis cruciatus graui, aut vniuersorum bonorum, aut partis eorum amissio interminatur, cap. 1. cap. Ad audientiam, & cap. Cum dilectus. hoc tit. leg. propter litem. ff. de excus. tur. aut subtractio magni lucri, vt docet Cynus in leg. interpositus Cod. de transact. Sanchez de Matrim. lib. 4. disp. 5. à n. 27. Sayrus de Censuris, lib. 2. cap. 21. num. 32. Sed in vi conditionali adest metus iustus, vt omnes fatentur: ergo Ordo ille adsumptus non valebit: alioquin metus cadens in constantem virum nullum fortietur effectum, contra expressa iura in leg. 1. & 2. cum seqq. ff. hoc tit. Rursus, si metus constans & ius facit inuitum, nulla voluntas in vi conditionali adest, cum propter periculum minitatum consentiatur: igitur nullo modo distinctio procedit. Et hæc omnia docet Cabrerus ubi supra. Sed ego nolo à communi sententia recedere, quam præter Doctores citatos tenet etiam Marchinus de Sacram. Ordinis, tract. 2. part. 6. cap. 8. diffi. ult. g. n. 128. Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 6. disp. 1. dub. 19. n. 424. Auerla de Sacram. Ordinis, q. 4. scilicet 8.

3. Respondeo itaque ad casum propositum magis clare; quod si ordinatus per vim & metum recipit Ordinem sine voluntate suscipiendi Sacramentum, sed solum simulatè, hic quidem Ordinem non suscipere, quia inualidè ordinatur, & si indiuidualiter obseruat Coninch, de Sacram. disp. 20. dub. 14. num. 343. & Marchinus ubi supra num. 1. Secus autem dicendum de eo, qui est inuitus tantum secundum quid, vt fuit hi, qui metu inducuntur, vt suppono esse in casu nostro ad suscipiendum ordinem, ita vt vere illud velint suscipere, & si id nolent, si abesset metus.

4. Hi enim Ordinem suscipiunt, quia hi habent absolutam intentionem suscipiendi Sacramentum, & tantum sunt inuiti secundum quid, vt bene notat idem Coninch ubi supra, quæst. 64. art. 8. dub. 5. n. 99. cum aliis communiter. Et hoc dicere voluerunt DD. citati cum aliis communiter de coactione absoluta, & conditionalis, ex his cum quidam Ordinatus Subdiaconus obtinui let ab Episcopo declaratoriam fuisse ordinatum per vim, & metum, sed postea petens dispensationem à summo Pontifice, vt ad alios Ordines sacros promoueri possit, dubitatum fuit à quibusdam in Dataria, an iste talis debebat saltem sub conditione sumere Ordinem Subdiaconatus: & ego de hoc casu interrogatus respondi, quod si talis ordinatus per vim & metum habuit voluntatem non suscipiendi dictam Ordinem Subdiaconatus, quod utique illum teneretur suscipere, quia tunc non fuit valide ordinatus: Si autem quando suscepit Subdiaconatum, voluit vero ordinari, licet si non adest metus, Ordinem quidem non susciperet; & in hoc casu valide Subdiaconatum recipit, & characterem, & ideo non est denno ordinandus, neque sub conditione, sed potest ad Diaconatum promoti: Itaque secundum distinctionem à nobis positam, quoad primam partem procedit opinio negatiua Cabrerus, quoad secundam partem, opinio affirmatiua Syluestri, & aliorum.

5. Sed ex his oritur difficultas, an ordinatus per vim & metum teneatur ad votum continentie: & pugnantes sententias me citato adducit Marchinus de Sacram. Ordinis, tract. 2. part. 6. cap. 8. diffi. ult. g. num. 12. qui negatiue sententia adheret satis quidem probabiliter licet affirmatiua sit etiam probabilis. Stantes autem in sententia negatiua, cui nouissime adheret doctus Dicastillus ubi supra num. 4. & 8. multa deducunt, & ideo ipse sic asserit: Infertur primo, posse prædictum licitè contrahere Matrimo-

Sup. hoc in Ref. seq. signanter ad lin. 4. & in tom. 1. tr. 7. ref. 74. §. vlt. & lege etiã Ref. not. primæ huius Ref. Sup hoc in Ref. seq. ad lin. 5.

E e 3 niu

nium, quia solum impedire posset votum, eiusque obligatio ad castitatem, qua tamen nulla est. Quam sententiam putat esse omnium Doctorum, quos pro nostra sententia refert, atque in termino id expressè concedunt Henriquez lib. 10. de sacram. Ordin. cap. 24. num. 3. Inferitur secundò, non teneri prædictum ad recitandum Officium Canonicum; est enim onus adiunctum Ordini sponte assumpto. Ita Nauarrus in summa Latina, cap. 22. num. 51. Vivaldus, & Sa apud Sanchez supra. Addit alter Sanchez cum Nauarro lib. 1. consiliorum, de iis qua vi, cons. 3. num. 4. in priori editione; in posteriori verò, consil. 5. num. 4. adhuc non teneri continere ordinatum per metum, etiamsi metus non sit cadens in constantem virum; dummodo talis sit, ut præ timore illo initiatus fuerit, quod seclaso non fuisset initiandus; id quod multi non improbabiler sentiant de Matrimonio simili metu inito, quod dicunt esse in foro conscientia nullum; & probabile putat Sanchez lib. 4. disp. 17. num. 3. & 4. quamvis probabilis putet oppositum. Quæ doctrina mihi placet, eamque sequuntur plurimi Auctores, quos refert idem Sanchez libro 7. disputat. illa 29. numer. 5. & 8. Et hæc omnia docet Dicastillus loco citato, qui etiam postea subdit, quod quicumque metu initiatur, quantumvis graui, si postea ratificet verbo, aut factò, semel utens Ordine accepto sine vlla coactione, non erit iam in posterum sibi in integrum reslitit; sed continentia subiacet, sicut cæteri sponte ordinati. Jam enim per illam liberam gratificationem virtualiter elegit in eo Ordine permanere, perinde atque professio. citata inducitur faciendo propria opera professorum. cap. Vidua, de Regularibus. Ita Sanchez num. 9. cum Ostiensis, & aliis, quos refert. Hoc autem intelligendum est, si sciens, & prudens exerceat: secus verò, si per errorem, quo quis se ad Ordinis obseruantiam existimet adstrictum; tunc enim non censetur ratificare, nunquam enim est ratificatio actus nullius, dum ignoratur actum fuisse nullum, iuxta doctrinam eiusdem Sanchez lib. 1. disputat. 16. num. 7. & in nostro casu docent Nauarrus lib. 1. consiliorum, titulo, de iis qua vi, in priori editione, consilio 2. num. 8. & in posteriori. consil. 4. Vega in summa capite 57. casu 6.

Sup. hoc inf. in tr. 6. Ref. 141. §. Notandum est.

Sup. hac professione in tom. 7. tr. 2. ex Ref. vnic. §. Denique ad med. v. Denique, & pro doctrina seq. in hoc §. lege etiam præcitat §. Denique, per totum, & non pigebit.

ANTON OPERA Tom. 10. 11. E III

tamen, ut cum eo facile dispensetur. Ita ille, qui ducit, & respondet ad Canones pro contraria sententia adductos, quam quidem his non obstantibus probabilem etiam esse existimo, & illam cum Sanchez tenent nouissimè Villalobos in summa, tom. 2. tract. 14. dist. 14. n. 4. & Bonac. de matrim. q. 3. par. 2. n. 11. cum duodecim Doctoribus, quos citat, & sequitur Barbosa in collect. tom. 1. lib. 3. tit. 42. cap. 2. §. 1.

RESOL. CXVI.

An vir, consentiente vxore possit ad Sacerdotium promoueri, si ipsa Religionem non ingrediatur, cumq; iuuenis, dummodo voueat castitatem? Et notatur semper esse necessariam professionem in Religione, siue sit senex, siue iuuenis, ut possit ad Episcopatum promoueri. Et quid si ad Cardinalatum vir promouetur? tr. 4. & Misc. Ref. 129.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Sotus in 4. dist. 37. q. 1. art. 2. post 2. conclus. Caneius de etia. lib. 7. dist. 39. n. 6. vbi sic ait: Si vxor est iuuenis, non suspecta de incontinentia, sufficit votum continentia ipsius in saeculo; secus si iuuenis, tunc etiam consideratur ingressus ipsius in Religionem. Ita ille, alij penes ipsum, quod probatur in cap. Episcopus, dist. 77. vbi sic habetur; Sanè si coniugati iuuenes consenserint ordinari, etiam vxorum voluntas ita requirenda est, ut sequestrato manibus cubiculo Religione promissa postea quam patres conuersi fuerint, ordinentur. Probatur etiam ex periculo incontinentia, quod vxor iuuenis manens in saeculo, aut etiam vierque incurret, cum vir iam ordinatus, ex antiqua cum ea consuetudine facile possit inflecti, ut iterum coniuge vteretur, si in saeculo permanentes haberent liberum ad se mutuo accessum.

2. His tamen non obstantibus, contrariam sententiam tenet nouissimè Gaspar Hurtado vult. de matrim. dist. 11. difficult. 9. num. 19. vbi sic ait: Vt vir possit ad sacros Ordines promoueri, sufficit, ut contra Sanchez docent Nauarrus, & Sa, lib. ab vxore castitatem in saeculo vouente absolatur à debito thori, & cohabitationis, quia in cap. coniugati, de conuers. coniugat. id tantum requiritur: quod verò in canone Episcopus, dist. 77. dicatur requiri professionem Religionis, non obstat, quia persequitur quod id Canon est Concilij Agathensis, quod non fuit generale, nomine Religionis non incongruè intelligitur castitas, ut expont glossa. Ita Hurtado, & ante illum Basilus Pontius de matrim. lib. 7. cap. 25. num. 7. vbi sic asserit: Denique dixim neque antiquo iure, neque nouiori requisitum fuisse, ut vxores eorum qui ad alios sacros Ordines prater Episcopatum promouebantur, Religionem profiterentur, sed tantum, ut continentiam in saeculo vouerent, siue in senili, siue in iuuenili aetate essent constituta. Ita ille, qui explanat omnes textus tangentes præsentem materiam, & hæc opinio esse probabilem fatetur ipsemet Sanchez loco citato, num. 2. & ita ego etiam sentio stando in puncto iuris.

3. Nota etiam, contra Sotum in 4. dist. 37. q. 1. semper esse necessariam professionem vxoris in Religione, siue sit senex, siue iuuenis, ut possit vir ad Episcopatum promoueri, & ita illud, quod docet Pontius vbi supra, num. 6. in cap. de conuers. coniugat. Vnde inferret viro effecto talis glo.

RESOL. CXV.

An Ordo per vim, & metum susceptus impediatur, & dirimat matrimonium? Et an sic ordinatus teneatur ad seruandam castitatem, vel possit validè contrahere? Ex pa. 3. tr. 4. Ref. 192. alias 193.

§. 1. **N**egatiuam sententiam communiter docent DD. quos citant, & sequuntur Sanchez tom. 2. lib. 7. disp. 29. Azorius tom. 1. lib. 13. cap. vlt. q. 8. & Rebellius part. 2. lib. 1. q. 5. Et idè asserunt, sic ordinatum ad seruandam continentiam non teneri, & posse validè matrimonium contrahere, quia votum ex metu graui factum nullum est ipso iure, ex ca. per latam, cap. cum dilectus, de iis qua vi, &c.

Sup. his duabus difficult. magis late in Ref. præterita, §. vlt. à princ. sed lege ea per totam, & nõ pigebit, & in tom. 1. tr. 7. ref. 74. §. vlt.

2. Non reticere tamen affirmatiuam sententiam nouissimè docere Basilium Pontium de matrim. lib. 7. cap. 29. n. 3. vbi sic asserit: Ego, qui multitudinem Doctorum parum curò, cum sciam multos sine vllò examine, aliorum dictis adherere, sed tantum fundamenta, atque rationes considero, longè probabilis iudico, si rationum attendamus merita, votum continentia valere in eo, qui ordinatur ex metu graui, & inhabilem esse ad matrimonium, esse dignum